

כרגע הראשון, כשידור החי בטלוויזיה, עוד הספיק אחד השבויים להגיד שלוש מילים. כאשר נשאל איך היה היחס אל השבויים, השיב: "טוב" ואחרי מחשבה: "טוב מאוד".

כזה נגמר העניין. הופעל על השבויים ומישפחותיהם לחץ כביר כדי למנוע מידע נוסף. מה שקרה לשישה שבויים ישראליים במשך שנה ורבע — הפך סוד ביטחוני. הרבר כמעט לא ייאמן, אם משווים אותו לחופש שניתן לכנייה הערובה האמריקאיים, אשר בחזרה מטהראן מילאו את כל אמצעי ההתיקשות האמריקאיים כשי פורים מפורטים על קורותיהם.

אבל הציבור אינו מטומטם. הוא תפס את המתרחש. הוא הסתכל בשבויים, שם לב למצבם הגופני המצויין, קלט את הרמזים פה ושם, והסיק: לשישה אלה לא זה בלבד שהוענק בפועל מעמד של שבויי-מלחמה, אלא שהיחס היה טוב עוד יותר.

בשיא המלחמה בטריפולי, כאשר לוחמי-אשף עצמם היו נתונים בסכנת-חיים מתמדת, הם עשו את הכל כדי להגן על השבויים ולהוציאם מכלל סכנה. גם האוכל שניתן להם היה שווה לאוכל שאכלו שביהם.

שום שבי אינו חווייה נעימה. מה גם שהשבויים חששו, מן הסתם, מיחס הציבור בישראל לנסיבות שגרמו ללכידתם. אך התנאים היו סבירים ביותר בנסיבות הנתונות.

כראינו בטלוויזיה אמרה אמו של אחד השבויים, רפי חזן, שכמהלך חודשי-השבי היא שינתה לחלוטין את יחסה כלפי אשף. האשה, שהיתה בעבר חסידה של תנועת-החרות, למדה להכין כי אשף הוא אירגון לאומי.

חמונת פרידה לעיני העולם: אלה ישראלית ופלסטינים כפויים, שידיהם על ראשם

לא לגיד: איש-אשף כפוח וחבושי-עיני

ההביתה!

לכחון את הצדדים השונים של המאורע בקורירות. הציבור עשה זאת. למרות הנסיגות הממלכתיות להכריח אותו לראות את הרברים כך ולא אחרת, התגבשו בציבור כמה מסקנות עיקריות.

חלק מהן לא מצאו חן בעיני השילטון, כפי שהעידו מעשיו.

יש בדישי!

ה מסקנה המיידית, האוטומטית — כמעט, היתה: יש עם מי לדבר.

עורך „העולם הזה” מנתח את פרטי מיבצע חילוץ-השבויים ואת משמעותו

הסכם זה באמינות מוחלטת. לא היתה אף הפרה אחת של ההסכם מצד אשף — דבר שהוכיח בצורה מרשימה שהיתה ליאסר ערפאת היכולת לכפות את מרותו גם על אייגוניה-הסירוב. אולם לציבור לא ניתן אז לראות את הרברים כהווייתם, והם היו מופשטים ורחוקים. ואילו הפעם היה זה מאורע פשוט, גלוי-לעין, והלקח הובן מייד על-ידי רוב אזרחי-ישראל.

מיילא התעוררה השאלה: אם אפשר לנהל משא-ומתן עם אשף על נושא זה, ולסמוך על

לכחון את הצדדים השונים של המאורע בקורירות. הציבור עשה זאת. למרות הנסיגות הממלכתיות להכריח אותו לראות את הרברים כך ולא אחרת, התגבשו בציבור כמה מסקנות עיקריות.

חלק מהן לא מצאו חן בעיני השילטון, כפי שהעידו מעשיו.

יש בדישי!

ה מסקנה המיידית, האוטומטית — כמעט, היתה: יש עם מי לדבר.

כללית, אך הפסטיבל המנופח יכול היה לעורר שאט-נפש. רבך בו משהו שהוכיר פסטיבלים מפורקים במיש' טרים טוטאליטריים, כאשר המישטר רוצה להכריח את ההמונים לסגוד לשילטון ולקלוסו.

„הגל הפתוח” ברדיו, התשדירים המיוחדים בטלוויזיה, הסתערות הטרמי פיסטים הממלכתיים על המאורע, הנאומים והביכורים האינסופיים, הפעלת הצנזורה מצד אחד ושיטות של שטיפת-מוח מצד שני — כל אלה עוררו ספקות.

מה זה בא להגיד? מה זה בא להסתיר? מדוע לא הוגש לציבור המידע כמות שהוא, וניתן לו להסיק בעצמו את המסקנות?

שבוע אחרי המאורע, אחרי שעבר הגל הראשון וההיסטריי-כמעט, ניתן